

NØVN

Eyðun Joensen, sálarfrøðingur, sjeýtifimm

Tann 2. apríl fylti pápi okkara Eyðun Joensen, sálarfrøðingur, sjeýtifimm. Pápi okkara er ikki sum menn flest, og smæðist ikki at kalla seg orginal, tí hann vil hvørki vera ella gera sum flest øll onnur, sum í dagsins samfelag stremba eftir at líkjast hvør øðrum heldur enn at líkjast burtúr. Og tað er júst hetta, ið gera hann til tann serstaka mann, hann er - ósjálvsøkin, raskur, hjartaligur, gávumildur, ótrúliga skemtingasamur (veit altíð eina góða), og so er hann ein framúr góður frásøgumaður og skribentur. Við eini lívsfilosofi “at lívið verður ikki endursent” hevur hann, saman við mammu, givið okkum góð og rík barnaár, hann hevur fylgt sínum dreytum og áhugamálum, og hevur hjálpt teimum sálarsjúku í tríati ár.

Eyðun er sonur Rudolf Joensen, úr Sørvági, og Jóhannu Joensen, av Tvøroyri, og vaks upp á Biskupstøð í Klaksvík sum næstelstur av fyra, og hevði har rík barnaár. Omma plagdi at siga frá, at Eyðun var sera góðlyntur og fittur smádrongur, segði ongantíð nei og var fittur at ansa yngnu systkjunum. Hann var til dømis sendur í skúla langt fyri tíð, tí at foreldrini ivaðust í, um hann mundi vera eitt sindur býttur, sat so eygagóður og vant eitt noða um krakkabeinini, bara hann fekk frið.

Tað var ein dyggur smeitur fyri familjuna, tá ið pápin eftir stutta sjúkralegu andaðist jólamorgun í 1949, bert 39 ára gamal, og omma mín sat eftir við trimum smádreingjum og fastir míni undir belti, og við egnum virki. Við dyggum stuðuli frá familju, vinum og kenningum í Klaksvík komu øll børnini væl undan, hóast missurin og saknurin av pápanum hevur merkt børnini víðari í lívinum.

Eyðun átti allarhelst at verið sjómaður. Sum smádrongur treivst hann best í fjøruni, har hann róði í jollu, sum hann sjálvur hevði smíðað. Menn, sum áttu neyst og bát, vóru fittir at lova honum við at dyrgja ella seta línu, og tá hann var liðugur við realskúlan í 1959, fór hann út á keiina og bað skiparan á Fimm Systrum, Símun Dáva, lova sær við. Hann var við Fimm Systrum nakrar túrar undir Íslandi, og nevnið hann ofta hetta tíðarskeiðið sum sítt allarbesta. Mammuni dámdi ikki hansara sjómannaív, tí hann sum barn hevði ringa heilsu, og einaferð, tá ið hann kom aftur við Fimm Systrum, stóð mamman á keiuni við pappírur til studentaskúla - ikki tann í Havn, tí har skikkaðu tey sær so illa, men ein indremissionskan kostskúla í Haslev!

Í 1963 var studentaskúlin lokin, og komin aftur til Føroya fekk hann starv sum vikarur í skúlanum í Klaksvík. Hetta árið á skúlanum í Klaksvík hugnaði hann sær óført, og í frítíðini flotaði hann so ofta

sum gjørligt við einum gomlum fyramannafari, nevnd Hansina, sum hann hevði fingið frá abbanum á Tvøroyri. Tað var her, í tí dagliga samskiptinum við næmingar og lærarar, at hugurin at fara at lesa sálarfrøði búnaðist. Mamman og onnur við henni vóru heldur skeptisk, tí hetta var í eini tíð, har í virðið í sálarfrøðini enn ikki var rættilig viðurkent, og lítil vitan var millum fólk um sálarfrøðiútbúgvingina. Mamman segði: góði, hvørjum skalt tú liva av?

Hóast orðini hjá mammu síni, tók Eyðun mót til sín og fór í 1964 niður á Lærda háskúlan í Keypmannahavn sum fyrsti føroyingur at lesa sálarfrøði. Lestrarárini vóru góð, og hann búði í fleiri ár á Studentagarðinum á Tagensvej og dæmar honum væl at fortelja góðar søgur frá hesi tíð, frá traditiónum har og øllum teimum persónum, ið myndaðu lestrarárini. Í februar 1973 var lesnaðurin lokin, og hann fekk prógv sum cand. psych.

Tað var í lestrarárunum, í 1966, at hann møtti mammu okkara, Karini Djurhuus, dóttir Hans Petur Djurhuus av Nesi, Vági, og Elly Dam úr Havn. Karin var eisini í Keypmannahavn í lestrarørindum, har hon las til trímálsligan korrespondent á Handilsháskúlanum í Keypmannahavn. Tey fluttu heim í februar 1973 eftir loknan lestur og búsettust í Havn, har tey seinni, í 1978, bygdu sær hús á Ternuryggi. Í 1973 vórðu tey vígd í prestagarðinum í Kvívík og fingi seinni børnini, Rúna í 1977 og Elina í 1981.

Í Føroyum var einki fulltíðarstarv sum sálarfrøðingur tá, men

bert nakrir fáir tímar um vikuna, so Eyðun undirvísti á Lærarskúlanum, Sjúkrasystaskúlanum og Studentaskúlanum og HF tey fyrstu árin. Nøkur ár seinni var eitt fulltíðarstarv sum sálarfrøðingur á statshospitalinum lýst leyst, og Eyðun fór at starvast sum sálarfrøðingur á psykiatrisku deild burturav. Her tók Árni Olsen hann undir sínar veingir og var honum ein góður lærumeistari, og saman við honum og Hera Berg og øllum teimum dugnaligu sjúkrarrøktarfrøðingunum og pleygarunum myndaðu tey psykiatrisku deild í fleiri áratiggju.

Eyðun var, og er enn, ein sera vælumtøktur sálarfrøðingur, og sum undangongumaður á økinum røkti hann starvið sum einasti kliniski sálarfrøðingur á psykiatrisku deild í heili 30 ár. Sum sálarfrøðingur hevði hann sín heilt egna stíl og óhátíðarligu men beint fram medferð og bar tingini fram á ein virðiligan og logiskan hátt, sum allarhelst hevur havt við sær, at tey, ið komu til hansara, kendu seg í góðum hondum.

Sum smágenta varð eg mangan spurð, hvør átti meg, og tá kendu fólk beinanvegin og greiddu síðani við virðing frá, hvussu hann hevði hjálpt teimum, teirra børnum ella onkrum næstringum í sambandi við svára sálarsjúku ella kreppu. Og enn tann dag í dag, verði eg møtt við somu virðing fyri pápa mínum, hóast tað skjótt verða 15 ár síðani hann gavst sum sálarfrøðingur á psykiatrisku deild. Sum smágenta var eg ov lítil til at skilja, hvønn týðning og hvat virðið, sálarfrøðilig

hjálp í Føroyum hevði fyri fólk í ólukkuligum støðum, men í dag skilji eg, at í Føroyum var lítil og eingin hjálp at fáa til sálarsjúk fyrr, og aloftast vóru tey sjúku send av landinum til viðgerðar. Eyðun kundi sum kliniskur sálarfrøðingur saman við øllum hinum dugnaligu starvsfólkunum á psykiatrisku deild veita hesum familjum viðgerðartilboð í nærumhvørvinum, heima í Føroyum.

Hóast arbeidsbyrðan og -ábyrgdin oftani var sera tung, gloymdi Eyðun ikki alskín til sjógv og fiskiskap, og ongantíð fór sjómannaívið í gloyskuna. Tað kom fyri, at hann tók sær frí og flotaði onkran góðveðursseinnapart og royndi eftir nøkrum “gillum” á sín- um heilt egnu miðum í Nólsoyafirði. Hetta hevur allarhelst verið hansara máti at sleppa sær burtur frá einum arbeiði, ið kravdi nógv av honum, eina løtu.

Í mong ár hevði hann bát saman við verfaðirinum, til hann keypti Elina, ein fittan gulan Starlet glastrevjubát, ið hevði bátapláss niðri á Kongabrunni. Hagani var útsýni framúr til steypahandanina í kappróðri á Ólavsøku, og í mong ár var tað fastur táttur hjá familju og vinfólki at koma umborð og heilsa uppá um Ólavsøkuna.

Nøkur ár eftir at Eyðun var farin frá sum sálarfrøðingur, í 2006, seldi hann Elina og keypti sær deksbátin Høgna Jákup, ein gamlan sluppunga frá 1920, ið Eyðun sum smádrongur mintist liggja á vágini úti fyri barndómsheiminum á Biskupstøð í Klaksvík. Hetta var ein barndómsdreyður hjá honum,

og hóast Høgna Jákup hevði verið sokkin og tískil var í sera ringum standi, so hættaði hann sær undir otium-projektið og setti hann í stand. Henda gamla sluppunga hjúklaði hann um í fleiri ár, og gjørdi fleiri góðar túrar við honum, serliga við kalvalínu. Eftir góð tíggu ár slapp hann sær tó av við hann aftur, mest tí at nógvi viðlíka-hald og røkt alsamt skuldi til og tí Høgna Jákup ikki var so væl eignaður til smáar túrar út í fjørðin. Tað gekk tó heilt stutt tíð, so mundi hann gingið av verðini í bátaloysi, og hann keypti sær tískil aftur ein gulan glastrevjubát, ið hann nevndi Elina Onnur, og sum er systurskip hjá fyrri Elini. Við henni troytir hann miðini, so eingin toskur ella krabbagágga fær frið til stóra gleði fyri teir triggjar abbasynirnar og triggjar abbadøturnar.

Pápi okkara hevur altíð verið rokaligur og ótrúliga raskur, og er tað enn sum 75 ára gamal. Honum hevur altíð dámt sera væl at skapa og skaffa til egið borð, t.d. at fara á flot, velta eplir, hava kriotúr, so sum hønur, dunnur og gæs osfr. Familjan hevur notið gott av hansara alski til útróðurin, og vanligt er at hann koyrir runt til familju og vinir við greipum, eftir at hann hevur verið í fjørðinum.

Nú er háltvannað ár liðið síðani vit fluttu heimaftur til Føroya eftir lestrarárini í Keypmannahavn, og sigast skal at abbasynirnir hava nógva gleði av bæði ommuni og abbanum í tí dagliga. Tá ið eg var smágenta hevði babba meg við í øllum tí rokaliga, til dømis mangan túrin eftir reyðfiskum inni í taraskóginum í gomlu Hoyvíkini, við skruggum fram við argjalandinum ella at seta eplir niður í summarhúsinum á Ternuryggi. Eisini minnst eg mangan túrin við tráðu fram við Hoydalsá at fiska síl mong góð summarkvöld. Hetta lærði meg nógvi um nátturunar tilfeingi og virði, og kveikti í mær áhugan til lívfrøðina, sum nú eisini myndar mitt arbeiðslív. Somuleiðis njóta abbasynirnir og tær triggjar abbadøturnar gott av somu upplivingum saman við abbanum, og tað kemur meir enn so fyri at ein spann full við krabbum, krabbagoggum, krossfiskum og alskins øðrum stendur uttanfyri okkara hurð í Havn til abbasynirnir at kanna, tí at abbin hevur verið úti við gørnum ella í goggurúsuni í bátahylinum á Argjum.

Sum tann sjómaður hann innast inni er, hildu hann og mamma 75 ára føðingardagin umborð á Norrønu, á sjómannaferð til Íslands.

Hjartaliga tillukku við teim sjeýtifimm, góði babba.

Vegna familjuna
Elin Djurhuus Samuelson